

HOSE DONOSO (1924–1996), čileanski pisac, novinar i profesor. Rođen je u Santjagu, u dobrostojećoj porodici. Po završetku studija u rodnom gradu i na Princetonu, radi kao profesor engleske književnosti na Katoličkom univerzitetu u Santjagu, a potom se zapošljava u časopisu *Ercilla*. Predavao je na univerzitetima Ajova, Princeton i Dartmut. Mnogo godina proveo je u samonametnutom egzilu u Meksiku, Sjedinjenim Državama i Španiji. Iako je šezdesetih godina iz ličnih razloga napustio svoju zemlju, posle 1973. izjavio je da je njegovo izgnanstvo bilo i oblik protesta protiv Pinočeove diktature. U Čile se vratio 1981. i tamo živeo do smrti.

Svoje stvaralaštvo započeo je kratkim pričama i pripovetkama objavljenim u zbirka *Veraneo y otros cuentos* (1955) i *El charleston* (1960). U romanu *Coronación* (*Krunisanje*, 1957; „Dereta“, u pripremi) obrađuje teme društvene dekadencije i raspada buržujskog sveta, koje će biti njegove opsesivne teme i u narednim romanima, *Este domingo* (1966) i *El lugar sin límites* (1967). Vrhunac Donosovog stvaralaštva i jedno od remek-dela hispanoameričke književnosti jeste roman *El obsceno pájaro de la noche* (*Bestidna noćna ptica*, 1970; „Dereta“, u pripremi). O sopstvenom doprinosu prodoru hispanoameričke književnosti (*boom latinoamericano*) i njenom međunarodnom uspehu pisao je u knjizi eseja *Historia personal del boom* (1972). Od ostalih dela izdvajaju se *Tres novelitas burguesas* (*Tri buržujjska romančića*, 1973, „Dereta“, 2024), romani *Casa de campo* (1978), *La misteriosa desaparición de la marquesita de Loria* (1981), *El jardín de al lado* (1981), *Cuatro para Delfina* (1982), *Donde van a morir los elefantes* (1995), *El Mocho* (posthumno, 1997)...

Dva puta je bio Gugenhajmov stipendista, a među brojnim priznanjima koja je dobio su i nagrada PEN/Fokner, kao i najveća književna nagrada Čilea, Nacionalna nagrada za književnost.

Biblioteka
XX vek

Urednik izdanja
Kata Kaluđerović

Naslov originala
José Donoso
TRES NOVELITAS BURGUESAS

TRES NOVELITAS BURGUESAS: © José Donoso, 1973,
and Heirs of José Donoso
Copyright © ovog izdanja *Dereta*, 2024

HOSE DONOSO

TRI BURŽUJSKA
ROMANČIĆA

Prevod sa španskog
Ksenija Bilbija

Beograd
2024
DERETA

Za Džina i Frančesku Raskin

ČATANUGA ČU-ČU

Kapi ulja kojim je Silvija prelivala endiviju su na svetlosti usijanog uglja koji se u kaminu pretvarao u žeravicu izgledale kao čisto zlato. Ramon je pućkao lulu čekajući pravi trenutak da ubaci kotlete. Terasa je gledala prema brdima, tu i tamo osenčenim šačicama prastarih kestena – ostatkom šume vešto iskorišćene tokom podizanja naselja – koji su ovu modernu vikendicu potpuno zaklanjali od ostalih novogradnji. Debeli, meki i nespretni noćni leptir sudario se s delom Silvijinih leđa koji je njena hipi bluza ostavila golim, ali sudeći po zlatastim kapima koje su nesmetano nastavile da padaju preko salate, ona njegov udarac nije osetila. Kao da su njena savršena leđa bila izvajana od nekog uglačanog i inertnog materijala. Taj blagi sudar je ispod njene kože sigurno pokrenuo skriveni mehanizam, jer je gotovo refleksno na napad noćnog leptira reagovala rečima:

– Šteta što Magdalena nije mogla da dođe... baš je simpatična. Mogli ste još danas da se odlučite za jednu od vikendica i završite posao... – rekla je.

Osetio sam da su Silvijine reče odjednom promenile idilični ton koji je vladao celog tog dana koji smo proveli birajući kuće, kao kad se bez ikakvog objašnjenja mleko

iznenada zgruša ili ukiseli. U prvi mah mi se učinilo da je razlog bila izvesna ironija koju sam nazreo u Silvijinom pominjanju Magdalene i koja je svakako imala veze s mojom prirodnom netrpeljivošću prema ženama koje su tek čule za žensku emancipaciju i misleći da su te ideje bogzna kako provokativne, nemilosrdno kreću da popuju o „jadnicama“ koje su žrtve muževa i sopstvene malodušnosti i koje tokom vikenda moraju da ostanu u gradu s decom. Ali ne, nije to bilo ono što je iznenada promenilo atmosferu i pretvorilo opuštenost u oprez: osetio sam da u pitanju nije ni teoretisanje ni ironisanje, i da je Silvija stvarno želela Magdalenino prisustvo. Bila joj je potrebna njena podrška, ili pomoć, ili zaštita, od ko zna kakvih opasnosti. Ali kakva pomoć je mogla da joj bude potrebna u ovom divnom svetu u kojem smo živeli i u kojem zlo nije postojalo, jer sve se podrazumevalo? Svi su znali da su Silvija i Ramon savršeni: njihova duga skladna veza bila je univerzalno cenjena zbog toga što je predstavljala nešto više od svevišnje ljubavi, i mada je u današnje vreme malo otrcano obraćati pažnju na takav detalj, nije naodmet pomenuti ga. Ne, Silvijine reči o Magdalenini nisu odavale nesigurnost izazvanu poređenjem odnosa koji moja žena ima prema našoj deci i koji je ona imala prema svom sinu, o kome se trenutno brinuo njen muž, inače potpuno uvrežen u prozaične konvencije madridskog društva. Nije u pitanju bila nikakva nesigurnost, jer Ramon je bio Ramon del Solar: izvadio je lulu iz usta, prišao plamenu koji mu je obasjao lice kao da je čarobnjak, dunuo nekoliko puta sve dok vatra nije minula ostavljajući žeravicu, i najavio:

– Kotleti...

Dok ih je služila, Silvija je nastavila:

– Magdalena baš ima dobar ukus...

Da je nije možda probala? Možda zato što je služila meso dok je izgovarala te reči, palo mi je na pamet da se odnose na onaj Magdalenin „ukus“ koji sam samo ja znao, što me je navelo da pomislim na Silviju kao ljudoždera. Ali one su se, naravno, odnosile na drugu vrstu „ukusa“: na „ukus“ koji je rukovodio našim podnevnim obilaskom vikendica, koji nam je stvarao zajednički jezik i koji je bio vezan za estetske vrednosti društva u kojem smo živeli. I to je bilo ono što je za mene sve pokvarilo: Silvija nije mogla da žali za Magdaleninim odsustvom te noći iz prostog razloga što nas je jedva poznavala; i to insistiranje na njenom dobrom ukusu, na tome koliko nam nedostaje, te preterane pohvale koje su na izvestan način oдавale njen ograničen senzibilitet (budući da joj sugestivni jezik očigledno nije bio dovoljan), prerasle su u nepodnošljivo preterivanje, koje je smanjilo dijapazon mogućnosti našeg budućeg prijateljstva, jer činjenica je da smo se nas četvoro tek upoznali prethodne noći, na koktelu u stanu Rikarda i Rajmunde Roig. Mada nema sumnje da su Silvija i Ramon čuli isto toliko priča o nama koliko i mi o njima, bilo je ne samo smešno nego i pogrešno da se pretvaramo da smo imali dovoljno vremena da pretvorimo začetak međusobne simpatije, mogućnost jednog prijateljstva baziranog na tome što smo se odmah dopali jedni drugima i što smo shvatili da imamo isti smisao za humor i za estetiku, u nešto više: zasada, mada je Silvija možda htela nešto više, Silvija i Ramon su za nas još uvek

bili dvodimenzionalni, možda malo više reljefni od ostalih likova na velikom posteru sinoćnog koktela, baš kao što smo nesumnjivo i mi bili za njih.

Moglo bi se raspravljati da li su Rikardo i Rajmunda Roig bili centar barselonskog društva. Takođe bi se moglo raspravljati – i činjenica je da se toliko često o tome diskutovalo da je već mirisalo na žešću propagandu koju su širili razni zavidljivci – da li su bili lepi, talentovani, inteligentni, pa čak i da li su bili baš pošteni što se tiče njihovih estetskih i levičarskih stavova. Ali činjenica da su bili deo svih tih polemika činila ih je opštetraženim, i toj sviti, koja ih je svuda pratila i koja je u skladu sa svojim ukusom povremeno dovodila nove obožavaoce, svake noći bi širom otvarali vrata svoje malene mansarde u Ulici Balmes. Rajmundine noge su bile opšte poznate: nisu bile duge i stilizovane kao kod manekenki, nego zgodne, punačke, nežne na dodir – tvrdili su *congnoſcenti* – ispod tamnih zimskih čarapa, ili razgolićene i preplanule u leto; možda isuviše meke i zaobljene, takoreći patetične, uvek na ivici katastrofe do koje bi doveo još jedan kilogram ili još jedna godina. Ali oni koji su je odavno znali tvrdili su da je oduvek bila takva, da je uvek nosila najdublji dekolte i imala najkraće afere i bikinije, mračne ljudožderske oči ispunjene mračnim osmehom, uvredljivim ili zavodničkim u zavisnosti od toga šta je htela od sagovornika, i da joj je glas bio spaljen džinom. Mada se trudila da se ne primeti, Rajmunda je bila glava porodice i ona koja je imala njuh za izuzetno, bilo da je u pitanju potiljak ili vanserijski brkovi, haljina u stilu Karol Lombard u Enkantu, ili pak savršena manekenka za fotografije njenog muža,

tako dobro izabrana da čak i ako nekoliko puta spava s njim, nije u stanju da joj ga otme. Bila je, sem toga, neverovatno sposobna da pusti glasine o sebi, svom mužu i svojim ljubavnicima, tako sočne glasine, koje su posle ubirale sopstvenu žetvu u provizijama milijarderskih firmi, fasciniranih nenadmašnim ljubavnim i fotografskim tehnikama Roigovih. I pored tih narudžbina, zli jezici su tvrdili da je pravi posao Ateljea „Roig“ u stvari bio materijal koji je prodavan porno-šopovima u Skandinaviji, Sjedinjenim Državama, Engleskoj, Amsterdamu, Tokiju, pošto je u Španiji sirovina – da je tako nazovemo – bila daleko jeftinija, a Roigovi su uvek dobro znali kako da stvari vide iz novog i uzbudljivijeg ugla. Posle svakog putovanja u inostranstvo, koje je uvek imalo konkretan cilj – Džeri Luis, *Bomarso*, *Kosa* – par se vraćao u Barselonu s najnovijim kamerama, filterima i objektivima, skandalozno raščupanim bundama kupljenim po ceni zlata na Portobelo roudu, ili sa vilom u Ampurdanu koju je trebalo renovirati. Naravno, nije ništa koštalo izneti iz Španije nekoliko desetina filmskih rolni s erotskim fotografijama, a čak se šušvalo i da su u pitanju bili filmovi s orgijama snimljenim s najbližim prijateljima na mansardi Ulice Balmes.

„Ružni ljudi su uvek zli; treba ih se čuvati i izbegavati ih; kad žena ima kratke noge ili loš ten, ili je debela, ja bežim glavom bez obzira, ne od gađenja, koje takođe osećam, nego od straha, jer sam siguran da će me sjebati.“

Bila je to najupečatljivija izjava koju je Rikardo Roig ikada izgovorio. Uvek je komentarisao sve i svašta, i njegovi sudovi bi buknuili i rasplamsali se poput lomače koja bi na kraju prešla i na komšijinu kuću. Uprkos žestini,

njime se provlačila jasna koherentna nit – iracionalna ili superracionalna, u zavisnosti od toga šta je govornik mislio o Rikardu – koja je na izvestan način uvek bila deo njegovih reakcija, kako ushićenja, tako i besa, neka vrsta emocionalne mudrosti koja je, pored svih grešaka i ekscesa, na kraju krajeva često ispadala tačna. Prisustvo njegovog profila, koji je bio oličenje antičke ružnoće u stilu portreta Antonela da Mesine, kratko ošišane kose, sumornih džempera i prljavih noktiju, bilo je dovoljno da restoran postane moderan, da proslavi slikara ili manekenku, ili pak da doživotno žigoše stil unutrašnje dekoracije. Naravno, svi su se slagali u tome da su Roigovi snobovi: površni su, ne podnosim ih, uvek pričaju jedno te isto, ti besmisleni razgovori između njega i Ramona, koji nikada nemaju nikakvu poentu, treba im svita obožavalaca, pseudointelektualaca i skorojevića. Ali oni koji su bili najrečitiji, istovremeno su bili i prvi kad je trebalo da se ide na žurke na mansardi i lako su zaboravljali na svoje etičke i intelektualne pretenzije dok su se, kako su znali i umeli, spremali za tu specijalnu priliku i kopali po plakarima da izvuku najekstravagantniju garderobu. Mislili su da će, ako ne budu odskakali od ostalih zvanica, kasnije bar moći da se ističu u razgovorima s onima koji nisu imali pristupa svetu Roigovih i na čije su mišljenje mogli da utiču.

Nas koji nikako nismo pripadali svetu Roigovih povremeno su pozivali na mansardu (Magdalenina lepota privukla ih je kao muve na lepak dok smo pijuckali vino na prijemu povodom jedne dosadne knjige), gde smo mogli da se pomešamo s njihovim prijateljima i neprijateljima.

Magdalena i ja smo voleli da idemo kod Rikarda i Rajmunde, jer su me oduvek fascinirali ljudi koji su bili sposobni da sebi stvore auru i koji su, kao da imaju čarobni štapić, uspevali da promene i prisvoje sve oko sebe, ma koliko njihova magija bila diskutabilna. Kad smo te noći stigli, svi su sedeli na razbacanim jastucima, naslonjeni jedni na druge ili na nožice nameštaja, dok se ječanje sopran-saksofona s gramofona mešalo sa smehom i žamorom reči koje sam, iako nisam mogao da ih razaznam, jasno video na licima poznanika koji su me pozdravljali. Rajmunda me je odmah zaskočila, pružila mi piće – ne, ne, Rajmunda, daj mi vodu, čekaj, na valijumu sam, tako da ako odmah krenem s votkom, napraviću kurčslus – i provela kroz gužvu koja je kao i obično bila šest puta veća nego što je uopšte moglo da stane na mansardu. *Flash!* Zatvorio sam oči i ponovo ih otvorio.

- Ljubavi!...
- Kede...
- Koliko je vremena prošlo...
- Vekovi...

Dok sam se saginjao da poljubim malenu perverznu fotografkinju s loknama Širli Templ i u haljini tipa Malog lorda Fontleroja, pogledom sam potražio Magdalenu. U daljini, koja je zbog gužve izgledala tri puta dalja, video sam je kako stoji i poredi svoj šorc sa šljokicama s drugom ženom koja je bila identično obučena. Magdalenina sagovornica je bila veoma visoka, vrlo mršava, i stajala je kao da njeno telo nije sazdano prema antropomorfnim i mimetičkim principima već prema nekakvim fantastičnim i dramatičnim modelima preterane i apstraktne

elegancije, kao da je u pitanju neki simbol. Laktovi su joj bili presavijeni unazad, imala je sitnu glavu, tela gotovo da nije ni bilo, i sve se držalo na tananim, prekrštenim nogama, kojima nije bilo važno što anatomske podsećaju na čaplju koja je zauzela neku proračunatu pozu. Međutim, najčudnije na njoj nije bilo njeno telo, nego *lice*, koje je bilo potpuno veštačko, kao neka ravna i glatka jajolika površina na kojoj su se nalazila dva crna bezizražajna oka bez obrva, dve rumene zakrpe na obrazima i na samom dnu jajeta, tamna usta. Kede je rekla da *mora* da ode da poljubi Magdalenu, koja je bila božanstvena u svom šorcucoru horistkinje:

– Samo joj fali cilindar. Naravno, sa šljokicama – dodala je.

Rekao sam joj da malo sačeka, jer su dve bliznakinje u šorcevima bile na ivici da počnu nešto nasred sobe, a ja nisam znao ko je ona druga.

– Ne znaš je? To je Silvija Kordaj, Ramona del Solara... čuo si priču. Da, izgleda kao lutka u izlogu koju su sklopili od plastičnih delova. Kažu da nema lice. U svakom slučaju, nema crte lica. Gde joj je nos, na primer? Niko ga nikada nije video. Navodno čak ni Ramon. Svakog jutra sedne ispred ogledala, izmisli sebi lice i nacrtava ga kao što bi neko nacrtavao mrtvu prirodu ili neki portret... Naravno, prvo je Ramon sklopi deo po deo, da bi mogla da se, šta ja znam, da se okupa i šta već treba... Nekad Ramona nede-ljama viđaju bez Silvije. I kad ga pitaju za nju, on kaže da je u Kapadokiji, gde pozira za *Vog*: Kapadokija je trenutno u modi. Mislili smo da organizujemo čarter s Rajmundom i Rikardom. Ali nije tačno da je u Kapadokiji, Silvija

se nikad nije makla dalje od Tarase. To je zato što mu ona dojadi, pa je jednostavno ne sklapa neko vreme. Drži sve delove u specijalnoj kutiji: tih nedelja se i on i ona odmaraju; zato je tako neverovatno mlada, jer tokom svih tih dana koje provodi na miru, rasklopljena, za nju vreme ne teče. Kasnije, kad počne da mu nedostaje, Ramon je sklopi, i svuda izlaze zajedno. Pa mi ti sad reci da Silvija nije savršena žena. Ramon je sladak, malo vuče na izviđača, ali je sladak. Ona je strašna.

U to vreme, u Barseloni je sve bilo „strašno“ – a naročito je bilo strašno čuti kako Kede to izgovara sa svojim teškim nemačkim akcentom razvratnog dečkića – i sve je bilo u stilu četrdesetih: Silvijina frizura, koja je te noći bila visoko natapirana, i šorcevi sa šljokicama koje su obe žene nosile, a koji su podsećali na garderobu vamp horistkinja iz tog vremena. I kao da su mi čitale misli, Silvija i Magdalena su paralelno podigle desnu nogu, uhvatile se za struk, pogledale istovremeno nalevo i počele da igraju toliko skladno, da je izgledalo gotovo mehanički. Onda su stale usred kruga koji se oko njih napravio, sačekale da na njih padne snop svetlosti i da svi začute, i poput marioneta počele da gestikuliraju, ispuštajući glasove koji kao da su dopirali iz starinskog gramofona na navijanje koji je sakriven negde iza zavese.

*Pardon me boy
Is this the Chatanooga choochoo
Right on track twenty nine?
Please gimme a shine.
I can afford to go*

*To Chatanooga station
I've got my fare
And just a trifle to spare.
You reach Pennsylvania Station
At a quarter to four,
Read a magazine
Then you are in Baltimore
Dinner at the diner,
Nothing could be finer
Than to have your ham'n eggs
In Carolinееееееer...*

Imale su najvulgarniji američki akcenat od pre trideset godina, u stilu vremena od koga smo bili iznenada odsečeni posleratnim siromaštvom i koje smo sada, u punoj zrelosti, ponovo proživljavali kao adolescenti što jedva znaju mitove koji su odavno univerzalni. Gestovi i grimase ove dve žene, njihove napućene tamne usne, ustrajnost, razbarušena kosa tokom igre, blesak zuba kad bi se iznenada osmehnule, sve je nesumnjivo pripadalo Sestrama Endrjuz: Magdalena i ja smo znali da pevušimo – i da u doba swinga zaigramo – melodiju Glena Milera koja je pripadala jednom geološkom dobu što je već bilo zakopano i zaboravljeno. Magdalena i ja nikada više nismo pomenuli Sestre Endrjuz. Nisam mogao da verujem da je Magdalena, po prirodi trezvena i prilično stidljiva, bila u stanju da učestvuje u ovoj farsii. I još manje da je bila u stanju da s takvom preciznošću ponovi reči *Čatanuge ču-ču*, pesme koju ja ne samo da nisam čuo nego nisam na nju ni pomislio u poslednjih trideset godina.

Kakav je sumorni moždani poremećaj sačuvao te apsurdne reči u Magdaleninom sećanju i kakve su ih meni nepoznate okolnosti fiksirale u neprozirnom podzemlju nje-
ne memorije tokom ovih trideset godina, da su mogle da savršeno, bezgrešno i neočekivano vaskrsnu sada i ovde?

Silvija i Magdalena su igrale kao dve lutke, dižući kolena, protežući istovremeno noge i ruke i pokazujući dva profila, dva vrata, dva savršeno usklađena osmeha.

– Strašno, strašno – mrmljala je Kede svojim nerazumljivim nemačkim akcentom, na koji je sada, kad je divljenje učinilo da se mane pokušaja prilagođavanja drugim intonacijama, potpuno zaboravila. Ali ja sam pokušavao da se oduprem svom porivu da se bacim na Magdalenu i da je rasklopim kao neku mašinu i otkrijem zašto i kako je netaknutu sačuvala tu glupu pesmu i da li je možda bila vezana za neke druge tajne za koje ja nisam znao i koje je krila svih ovih godina našeg braka. Sigurno sam nešto mrmljao, jer je Kede, koja je i dalje stajala pored mene, pobožno zarežala: „Šššššššššš“, kao da će sama Kabalje da zapeva. Dve žene pod svetlosti reflektora, sa šljokicama, gestovima i osmesima, za trenutak su zastale, odvojile se, pogledale jedna u drugu i nastavile:

*When you hear the whistle
Blowing eight to the bar
Then you know Tennessee
Is not very far,
Travel all along, go,
Got to keep'em rollin,
Chatanooga choochoo*

*There we go.
There's gonna be,
A certain party at the station,
In satin and lace,
I used to call Funny Face.
She's gonna cry
Until I promise nevermore...
So Chatanooga choochoo
Please choochoo me home...*

Snop svetla koji je padao na dve lutke je minuo. Ose-
tio sam se isključenim iz bujice aplauza i čestitki koje
su usledile, zbunjen nepoznatom anatomijom sopstvene
žene i nesposoban – ja, koji sam bio uveren da je veoma
dobro poznajem – da prihvatim njenu do tog trenutka
nepoznatu veštinu da se pretvori u najobičniju ispraznu i
vulgarnu lutku u stilu četrdesetih, vremena koje je za one
koji ga nikada nisu doživeli odslikavalo jednu naivnu i
okrutnu američku stvarnost: legendu oličenu u stilu, for-
mi, modi i trivijalnoj pesmici, koja će, zahvaljujući jed-
nom običnom hiru, poživeti još nekoliko meseci. Krenuo
sam okolo po sobi, koristeći priliku što me niko nije znao,
i pravio se da pijem votku zveckajući kockicama leda, kad
je do mene dopro Kedein ljutiti glas. Žustro sam se okre-
nuo, grubo je udarajući laktom. Bila je u jeku svađe, tako
da nije ni obratila pažnju s kim se sudarila, i samo mi
je otela iz ruke čašu, psujući skrušenog Paola zbog neke
njegove opaske, tako da nisam znao da li se sprema da
mu je zavrljači u lice ili ispije. Slistila je sadržaj u jednom

cugu. Gađenje koje se pojavilo na njenom licu preraslo je u optužbu čim me je prepoznala.

– Odvratno! Kako možeš? Obična voda... – vrisnula je.

Paolo je nestao. Kede se pod novitetom ukusa vode u grlu odjednom smirila i istovremenu živnula. Predstavila mi je Ramona, koji je odmah prokomentarisao da smo nas dvoje istih godina kao *Čatanuga ču-ču* i pripretilo Kede da će, ako nostalgija uzme maha i sledeće godine u svetu kiča budu moderne *pedesete*, pa onda posle *šezdesete* godine, ona, koja je tek procvetala pred kraj poslednje decenije i koja je otelotvorenje apsurdna, komike i svega što je deo prošlosti, biti pregažena vremenom pre nego što ikada bude u modi. Usred tog razgovora Kede je kidnapovao jedan bokser čiji je polomljeni nos ličio na Pikasovu sliku i koji je bio autor mistično-erotskih pesama koje je *Atelje Roig* trebalo da objavi uz ilustracije njegovog torza, dok sam ja ostao u ćošku, konačno pijuckajući votku i ćaskajući s Ramonom. Objasnio mi je da pošto je Silvija manekenka i ove godine sve je u fazonu *četrdesetih*, on je morao da je nauči *Čatanuga ču-ču* sa svom njenom mitologijom, ne bi li poprimila stil tog vremena, koji joj je njena profesija trenutno tražila. Osećao se kao da trenira kuće u cirkusu, dodao je. U prvi mah mu se činilo da nikada neće uspeti da uhvati duh vremena, jer je ono što je tek prošlo u stvari najviše prošlo, a današnja omladina, za razliku od nas koji smo puštali da prođe neko vreme pre nego što bismo oživeli neku prošlu epohu i premazali je lakom idealizma ili ironije, žedno se bacala na leševe prošlosti koja nam je bila sve užasnije bliža, i uskoro će samo moći da konzumiraju lešine sopstvene sadašnjosti.

Ton žurke u kući Roigovih se ubrzo promenio. Zanimanje za Sestre Endrjuz je zamrlo i svi su se fokusirali na boksera, koji je u razgovoru s plavokosim, plavobradim i dijalektički opreznim izdavačem branio Kastrov prezir prema „dugokosim intelektualcima“, dok su mu Rajmunda i Kede skidale majicu s likom Če Gevare, u želji da uporede njegove predivne grudne mišiće sa Kedeinim malenim grudima. Ugasio se televizor koji je bacao plavičastu svetlost na izdavača i, mic po mic, što muzika, što odlazak jednih i dolazak drugih gostiju, što brzo iscrpljivanje tema razgovora i promena interesa, do našeg ćoška su došle Silvija i Magdalena. Manekenkine oči oble kao dve crne kugle i trepavice iscrtane u stilu Beti Bup bile su iznenađujuće prazne i u potrazi za Ramonovim odobrenjem. Samo je s njegovim pogledom mogla da razbije atmosferu *četrdesetih* koja ju je poput zatvorenice držala u toj fiktivnoj prošlosti koju je moda vaskrsla. Savršena žena, kao što reče Kede, koju je moguće *naučiti Čatanuga ču-ču*. Nije bila kao Magdalena, koja je negde u dubinama svoga sećanja, u koje ja nisam imao pristupa, držala ne samo tu pesmu nego i ko zna kakve druge tajne lične prirode. Ramon je razgovarao s Magdalenom, koja više nije bila definisana ni svojim izvođenjem pesme, ni svojim izgledom, i koja ih je, ne tražeći od mene dozvolu, odbacila, udarajući im pečat sopstvene ličnosti. Van *četrdesetih* i iz strasnih dubina sadašnjosti, Magdalena je razgovarala s Ramonom o Pačelijevom tretmanu nacista, o tome da li je bilo tri ili četiri Sestre Endrjuz i da li su bile crnkinje ili belkinje, da bi onda prešli na Mister Čada i ratne fotografije Kape i Margaret Burk-Vajt i modne fotografije Pena i

Hojningen-Hjuna. Da bi privukla Ramonovu pažnju, Silvija je dodala:

– Pošto Ramon pripada drugoj generaciji, on želi svojim poznavanjem *kempa* da se približi mlađima...

– Kakve to veze ima? *Kemp* uopšte više nije u modi...

Ramon nije završio rečenicu jer je shvatio da bi to značilo da bi morao Silviji da objasni niz stvari u koje nije hteo da ulazi. Mada je još uvek bila uz Ramona, smejala se i veselo ćaskala s Magdalenom, kojoj se činilo da Ramon zapostavlja Silviju, koja ni na koji način, a najmanje svojim komentarima, nije uticala na razgovor. U nameri da je uvuče u razgovor, prokomentarisala je afro-periku koju je te večeri nosila Rajmunda. Ali naše pominjanje *četrdesetih*, koje se svodilo na nostalgичno kikitanje, toliko nas je zanelo, da je Ramon predložio da bi, imajući u vidu koliko se Rikardo uvek nervirao kad bi neko od nas formirao posebnu grupu na njihovima divljim žurkama, najbolje bilo da se krišom izvučemo i odemo negde na večeru, piće i razgovor. Prvo smo otišli u „Bistro“, pa na kafu na Rambli, i onda nastavili da zujimo od jednog kafića do drugog. Završili smo malo podalje od cele halabuke, kritikujući pod purpurnim odsjajem noćne rasvete jednu zgradu od gvožđa i stakla koju je nedavno završio Ramonov bivši partner. Razgovarali smo i o kontroverznom novom naselju koje je Ramon projektovao u stilu seoskih kuća i odlučili da odemo pravo tamo i provedemo ceo vikend kod Ramona, koji je takođe predlagao da i mi kupimo jednu od tih vikendica... Da, da idemo odmah, jer se zora polako pomaljala iza „Korte Inglesa“, što je očigledno bilo nedopustivo.

SADRŽAJ

ČATANUGA ČU-ČU	7
ZELENI ATOM BROJ PET	95
GASPAR NOĆNIK	171

Hose Donoso
TRI BURŽUJSKA ROMANČIĆA

Za izdavača
Dijana Dereta

Lektura i korektura
Nevena Živić

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-546-1

Tiraž
1000 primeraka
Beograd 2024.

Izdavač / Štampa / Plasman
DERETA doo
Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd
tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižara DERETA
Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.134.2(83)-31

ДОНОСО, Хосе, 1924–1996

Tri buržujaska romančića / Hose Donoso ; prevod sa španskog Ksenija Bilbija. – 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2024 (Beograd : Dereta). – 247 str. ; 24 cm. – (Biblioteka XX vek / [Dereta])

Prevod dela: Tres novelitas burguesas / José Donoso. – Tiraž 1.000. – Hose Donoso: str. 1.

ISBN 978-86-6457-546-1

COBISS.SR-ID 146915081